

Arta din inima templelor

FOTO: PHOTOLAND/CORBIS IMAGES

În pavilioanele umbroase cu miros de santal și iasomie din templele buddhiste se ascunde o artă mistică și spectaculoasă. Ingredientele sunt jadul, aurul și lemnul de esență nobilă.

De Diana-Florina Cosmin

O călătorie în Asia îți scoate în cale, aproape la fiecare colț de stradă, câte un templu buddhist reprezentând o „ambasadă” a trecutului în nebunia secolului XXI. Timpul trece altfel în camerele răcoroase, în care ard fără oprire bețișoare parfumate și unde ofrandele se aduc cu smerenie, sub formă de fructe sau legume destinate călugărilor. Din toate acestea, am ales patru temple unicate în întreaga lume, unde starea de spirit „zen” se îmbină armonios cu arta.

TEMPLUL LAMA | BEIJING, CHINA

În fața unei porți din lemn sculptate cu înflorituri de pagodă stau parcate zece mașinării asemănătoare unor biciclete cu ataș, pline-ochi cu ceea ce par a fi, la prima vedere, calupuri de halva învelite în folie de plastic. Este de-ajuns să arunci o privire în direcția lor pentru ca fiecare negustor să se și repeadă cu o felie în direcția ta, promovându-ți „pe mutește”, dar cu gesturi precise, calitățile „mărfii”. Chiar

Buddha din Templul lama a fost sculptat din lemn de santal

dacă se află postați la intrarea în cel mai mare templu buddhist din Beijing, Templul Lama, niciunul dintre bicicliștii-comerțanți nu este buddhist iar calupuriile din folie nu au nimic de-a face cu halva. Deși se roagă la Allah, uigurii, populație minoritară islamică, se strâng în fața Templului Lama pentru a-și vinde dulciurile tradiționale miilor de chinezi care vin zilnic să aducă bețișoare parfumate drept ofrandă celui mai mare Buddha din lume. „Lamazeria“, cum o numesc chinezii, a fost transformată, în urmă cu 300 de ani, din reședință imperială în centru al administrației Lama (reprezentanții buddhismului tibetan), iar interioarele sunt adevărate galerii de artă orientale presărate cu sculpturi aurite. Nu poți pleca fără să arzi câteva bețișoare aromatate în imensul cuptor din fața „Pavilionului Celor 10.000 de Fericiri“. Pentru că fiecare Buddha are o menire – fericire, sănătate, noroc, viață lungă ș.a.m.d – înăuntrul pavilionului se află „Buddha al viitorului“ sculptat dintr-un singur trunchi de lemn de santal, de 26 de metri (dintre care opt metri se află în pământ) și un diametru de opt metri. După cei trei ani cât a durat transportul trunchiului la Beijing (în secolul al XVIII-lea), sculptura și „tapetarea“ cu 2,5 kilograme de foiță de aur a mai luat încă trei ani. În cele din urmă, pavilionul a fost construit în jurul imensului Buddha înalt cât un bloc de cinci etaje.

TEMPLUL LUI BUDDHA CULCAT | BANGKOK, THAILANDA

Se numește oficial Wat Phra Chetuphon, dar este cunoscut drept „Templul lui Buddha culcat“ pentru că ascunde o sculptură a lui Buddha lungă de 46 de metri (cât un bloc de zece etaje așezat pe orizontală) și înaltă de 15 metri. La intrarea în templu este bine să schimbi câteva zeci de bațți din bancnote în monede. De-a lungul încăperii în care se află imensa sculptură a lui Buddha îndreptându-se spre Nirvana sunt așezate boluri negre din metal în care trebuie să arunci câțiva bănuți, punându-ți în gând câte o dorință în timp ce arunci fiecare bucată de metal. În mijlocul Bangkokului, unde clădirile din sticlă strălucesc în soare față-n față cu cocioabele, gata să se prăbușească, domeniul pe care se află templul este o „insulă“ de liniște și frumusețe, care are în

**Buddha de jad
din Shanghai
cântărește trei tone**

Sculptura lui Buddha culcat are o lungime de 46 de metri

spate mai multă istorie decât înclini să bănuiești: scrijelite adânc în piatra templului se află secretele

străvechi ale masajului thailandez, pe care-l poți și experimenta pe loc, în schimbul unei sume echivalentă cu... 27 de lei pe oră.

TEMPLUL LUI BUDDHA DE JAD | SHANGHAI, CHINA

A fost fondat în urmă cu 128 de ani, dar îți va părea cel mai tânăr și mai „modern” templu din cele patru prezentate de noi. Acest sentiment de „nou” se datorează și vecinătății zgârie-norilor și a blocurilor cu douăzeci de etaje din Shanghai, pe care le poți admira în toată splendoarea dacă-ți ridici ochii din curtea interioară unde buddhiștii vin să ardă bețișoare parfumate în cuptoarele imense. Principala atracție a locului se găsește la etajul doi al pavilionului nordic din templu și poate fi vizitată cu plata sumei de zece yuani (aproximativ cinci lei): o statueta a lui Buddha de 1,95 metri înălțime și trei tone, dintr-o singură bucată de jad de culoare albă (considerat cel mai prețios), încrustată cu smaralde și agate.

Statueta a fost adusă din Burma, în 1882, împreună cu o reprezentare a lui Buddha culcat, de mai mici dimensiuni, realizată tot din jad alb.

MĂNĂSTIREA CELOR 10.000 DE BUDDHA | HONG KONG

În apropierea orașelului Sha Tin, din zona New Territories (a treia componentă a regiunii autonome Hong Kong, alături de insula Hong Kong și peninsula Kowloon) se află unul dintre cele mai fotografiate temple buddhiste din lume. Spre deosebire de alte locașuri cu aer mistic, ce impresionează printr-o pace solemnă și o atmosferă de început de lume, mănăstirea celor o mie de Buddha m-a dus cu gândul la Umberto Eco și al său roman „Numele Trandafirului”. Dacă bătrânul călugăr Jorge ostracizase răsul drept păcatul suprem, buddhiștii din Hong Kong l-au îmbrățișat și i-au acordat rang de cinste, plasându-l undeva între misticism și artă. Motivul: pentru a ajunge la templul propriu-zis, trebuie să urci aproape 500 de trepte, trecând pe lângă câteva zeci de statuete ale lui Buddha în mărimile naturale. Fiecare dintre acestea este unică și-ți va stârni uimire sau chiar un răs sănătos: Buddha cu păr lung sau Buddha chel, Buddha cu un câine în brațe (sau cu un dragon sau broască, după caz), Buddha cu siluetă feminină sau Buddha cu aer masculin, Buddha cu cârje, Buddha răsând în hohote, Buddha încruntat, Buddha rugându-se și enumerarea poate continua mult și bine. Ajunsă în vârf, am zămbit din nou, la amintirea „avertizării” primite înainte de plecare de la un alt călător: „Singurul Buddha pe care nu-l vei găsi în drumul tău este un Buddha obosit, transpirat și topit de căldura tropicală, cum suntem noi, turiștii, când terminăm de urcat cele 500 de trepte”. Efortul merită, însă. În vârf te așteaptă o pagodă cu nouă etaje precum și templul propriu-zis, unde totul este decorat cu mii de statuete miniaturale ale lui Buddha. Înclin să cred că „zece mii” este mai mult o expresie generică, având în vedere că oriunde te-ai întoarce se află statuete de diverse mărimi și, oricât de incredibil ar părea, nu există două identice.

Tot în templu se află și corpul îmbălsămat – și acoperit cu aur – al lui Yuet Kai, călugărul care a pus piatra de temelie a mănăstirii în 1951. **F**

Drumul până la mănăstirea din Hong Kong este mărginit de câțiva zeci de Buddha